

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 31 maja 2013 roku powód Z. Ś. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Z. Ś.Z.we W. wniósł o zasądzenie od pozwanej Gminy K. kwoty 155.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2012 roku i kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 1 października 2012 roku zawarł z pozwaną umowę na wykonanie robót budowlanych pn. „Remont kolektora kanalizacji sanitarnej w K.”. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia (dalej: SIWZ) przewidywała konieczność wykonania m.in. 192 godzin pompowania wody gruntowej. Powód pytał pozwaną, czy w przypadku zwiększenia ilości tych godzin, będzie to traktowane jako roboty dodatkowe, które będą rozliczone na podstawie dziennika pompowań. Bez dokonania wykopów nie można było bowiem przewidzieć rzeczywistej liczby godzin pompowania. Pozwana stwierdziła wówczas, że ilość godzin pompowań będzie rozliczana na podstawie zatwierdzonego przez inspektora nadzoru dziennika pompowań. Dla powoda oznaczało to odpowiedź twierdzącą. Powód w dniu 8 października 2012 roku rozpoczął realizację umowy, jednak ze względu na stały dopływ wód gruntowych, nie do przewidzenia przy podpisywaniu umowy, okazało się, że dla realizacji zlecenia będzie konieczne wykonanie znacznie większej ilości wypompowywania wody gruntowej. To zaś wiązało się ze zwiększeniem kosztów uruchomienia pomp oraz materiałów umożliwiających wypompowywanie wody. Każde uruchomienie pompy zapisane było w dzienniku budowy, a każdy zapis zatwierdzony był przez inspektora nadzoru. W dniu 8 listopada 2012 roku powód przedstawił wniosek o wydłużenie terminu robót z uwagi na dalszy intensywny napływ wód gruntowych. Wniosek został zaakceptowany. Zatwierdzono przewidywany termin zakończenia prac na 15 listopada 2012 roku. Wówczas to powód miał przedstawić ewidencję pompowania wód, która miała być podstawą rozliczenia za pompowanie. Wobec akceptacji rozliczenia godzin pompowań wg ustaleń poczynionych w notatce z dnia 7 listopada 2012 roku oraz wobec braku obecności inspektora nadzoru na budowie, były one już tylko ujmowane w dzienniku budowy i w stosownym rozliczeniu, bez każdorazowego podpisu inspektora. Inspektor akceptował je jednak nadal, tyle że w sposób ustny – telefonicznie. W tej sytuacji powód przedstawił aneks do umowy z dnia 1 października 2012 roku oraz kosztorys różnicowy uwzględniający m.in. koszty dodatkowego pompowania wykonanego do dnia 7 listopada 2012 roku. W dniu 15 listopada 2012 roku, zgodnie z ustaleniami, zgłoszono zakończenie prac. Pomimo tego, Wójt Gminy K. odmówił przyjęcia kosztorysu różnicowego oraz aneksu do umowy twierdząc, że dokumenty te są niezgodne z § 1 umowy. Ustalono termin ostatecznego odbioru budowy na dzień 21 listopada 2012 roku, który zakończył się podpisaniem protokołu ostatecznego odbioru prac budowlanych. Pozwana stwierdziła w nim, że nie była informowana o konieczności wykonania pompowania ponad wcześniej uzgodnione normy oraz że powód nie złożył wniosku o przedłużenie terminu prac. W związku z postawą strony pozwanej, powód wystawił dwie faktury VAT: jedną na kwotę bezsporną wynikającą z kosztorysu ofertowego, a drugą na kwotę wynikającą z wartości przeprowadzonych prac pompowania wody ponad 192 godziny oraz innych zleconych prac. Pozwana odmówiła wypłaty wynagrodzenia za drugą fakturę. Pierwszą uregulowała w całości.

(pozew k. 2-7)

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 7 sierpnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi, X Wydział Gospodarczy, w sprawie o sygn. akt X GNc 704/13, orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

(nakaz zapłaty k. 61)

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwana podniosła, że przyjętą formą wynagrodzenia było wynagrodzenie kosztorysowe i wynosiło ono 306.891,83 złotych brutto. W zakresie wynagrodzenia, strony nie przewidziały odstępstw od wynagrodzenia odpowiadającego cenie oferty. Termin realizacji robót został ustalony na 30 dni kalendarzowych od

przekazania placu budowy, ten zaś został przekazany w dniu 8 października 2012 roku, a zatem termin zakończenia upłynął w dniu 7 listopada 2012 roku. Przedmiar robót przewidywał 192 godziny pompowania wody gruntowej. Pozwana informowała powoda, że ilość godzin pompowań wody rozliczana będzie na podstawie zatwierdzonego przez inspektora nadzoru dziennika pompowań. Zdaniem pozwanej, powództwo nie ma uzasadnionych podstaw. Pozwana zaprzeczyła, aby wyrażała zgodę na wykonanie dodatkowych pompowań, jak i zwiększenie ilości igłofiltrów ponad limit wynikający z przedmiaru robót. Zgody takiej nie wydał wójt, jak i nie został on poinformowany przez powoda o konieczności wykonania prac dodatkowych i związanym z tym podwyższeniem wynagrodzenia. Wbrew twierdzeniom powoda, dziennika pompowań inspektor nadzoru nie zatwierdzał. O fakcie dodatkowych pompowań powodujących wzrost wynagrodzenia z kwoty umownej do kwoty 893.761,43 złotych pozwana i inspektor nadzoru powzięli wiadomość w dniu 8 listopada 2012 roku, kiedy to powód przedstawił kosztorys różnicowy wraz z aneksem do umowy. Wójt Gminy odmówił podpisania aneksu, gdyż zawierał zmianę terminu zakończenia realizacji robót, który już upłynął w dniu 7 listopada 2012 roku. Odmowa podpisania aneksu była spowodowana przede wszystkim tym, że wzrost o 200% wynagrodzenia w okolicznościach sprawy w stosunku do wynikającego z umowy był bezpodstawny w świetle art. 630 k.c. i w świetle umowy.

(sprzeciw od nakazu zapłaty k. 67-71)

W piśmie procesowym z dnia 16 września 2014 roku powód rozszerzył powództwo o dalszą kwotę 91.716,54 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2012 roku, a zatem wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 246.716,54 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2012 roku. W pozostałym zakresie – podtrzymał żądania pozwu.

(pismo procesowe rozszerzające powództwo k. 220-221)

W piśmie procesowym z dnia 5 października 2014 roku pozwana wniosła o oddalenie powództwa rozszerzonego w całości. W pozostałym zakresie podtrzymała swoje żądania.

(pismo procesowe k. 240-242)

W piśmie procesowym z dnia 13 listopada 2014 roku powód sprecyzował powództwo w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 229.796,19 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 29 grudnia 2012 roku. Finalnie rozszerzył więc pierwotne żądanie pozwu o kwotę 74.796,19 złotych oraz podtrzymał pozostałe wnioski procesowe.

(pismo procesowe precyzujące powództwo k. 253-255v.)

W piśmie procesowym z dnia 1 grudnia 2014 roku pozwana wniosła o oddalenie sprecyzowanego powództwa w całości. W pozostałym zakresie podtrzymała swoje żądania.

(pismo procesowe k. 269-270)

Na rozprawie w dniu 14 grudnia 2014 roku powód cofnął pozew w zakresie różnicy między kwotą 91.716,54 złotych a kwotą 74.796,19 złotych, bez zrzeczenia się roszczenia. Pozwana nie wyraziła zgody na cofnięcie pozwu bez zrzeczenia się roszczenia.

(e-protokół rozprawy z dnia 14 grudnia 2014 roku (k. 279), czas nagrania: 00:05:22 – 00:05:46)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 października 2012 roku powód Z. Ś. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Z. Ś. Z. we W., jako wykonawca, zawarł z pozwaną Gminą K., jako zamawiającą, umowę nr (...).06.2012 na wykonanie robót budowlanych polegających na „Remontcie kolektora kanalizacji sanitarnej w K.”. Umowa ta zawarta została na podstawie rozstrzygniętego w dniu 20 września 2012 roku postępowania przeprowadzonego w trybie przetargu

nieograniczonego, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych. Termin realizacji robót strony ustaliły w następujący sposób: termin rozpoczęcia - 7 dni od dnia podpisania umowy nastąpi przekazanie placu budowy, termin zakończenia – 30 dni kalendarzowych od dnia przekazania placu budowy. Strony zgodnie postanowiły, że zmiana postanowień umowy będzie dopuszczalna m.in. wtedy, gdy wystąpi konieczność zmiany terminu realizacji w związku z koniecznością wykonania zamówień dodatkowych (§ 2 umowy). Strony ustaliły ponadto, że obowiązującą formą wynagrodzenia, zgodnie ze SIWZ oraz złożoną i przyjętą przez pozwaną ofertą, jest wynagrodzenie kosztorysowe, wyrażające się kwotą 306.891,83 złotych brutto (§ 8 ust. 1 i 2 umowy). W § 10 umowy strony postanowiły, że w przypadkach konieczności wykonania robót dodatkowych, nieobjętych umową i nieprzekraczających łącznie 50% wartości zamówienia podstawowego, niezbędnych do jego prawidłowego wykonania, których wykonanie stało się konieczne na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej do przewidzenia, jeżeli: a) z przyczyn technicznych lub gospodarczych oddzielenie zamówienia dodatkowego od zamówienia podstawowego wymagałoby poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów lub b) wykonanie zamówienia podstawowego jest zależne od wykonania zamówienia dodatkowego, może nastąpić ich pisemne zlecenie do powoda oraz zawarcie stosownej umowy, na podstawie protokołu konieczności zaakceptowanego przez upoważnionych przedstawicieli pozwanej. Wynagrodzenie za te roboty zostanie ustalone wg zasad określonych w umowie. W przypadku konieczności wykonania ewentualnych robót dodatkowych nie objętych zamówieniem podstawowym w ramach zamówień dodatkowych lub uzupełniających, powód zobowiązany był każdorazowo do ich wykonania. Uzgodnianie między stronami wynagrodzenia za wykonanie ewentualnych robót dodatkowych, a także pomniejszanie wynagrodzenia w przypadku rezygnacji z części robót, odbywać się miało na podstawie negocjacji stron, lecz nie miało być większe niż ustalone w oparciu o czynniki cenotwórcze podane w kosztorysie ofertowym. Wykonanie robót dodatkowych, nie zleconych przez pozwaną, nie stanowiło podstawy do wystawienia faktury przez powoda. Koszty tych robót miały wówczas obciążać wyłącznie powoda.

(specyfikacja istotnych warunków zamówienia k. 11-16v., umowa nr (...).06.2012 k. 17-20v., zeznania świadka Z. K., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:46:55, 01:55:46)

SIWZ przewidywała konieczność wykonania m.in. 192 godzin pompowania wody gruntowej. Powód jeszcze przed zawarciem w/w umowy z dnia 1 października 2012 roku zadał pozwanej pytanie, czy jeżeli ilość godzin pompowania wody gruntowej będzie większa niż przyjęta w przedmiarze, pozwana będzie traktowała to jako roboty dodatkowe, które będą rozliczane na podstawie dziennika pompowań. W odpowiedzi na tak zadane pytanie pozwana wskazała, że ilość godzin pompowań wody przy odwadnianiu wykopów rozliczana będzie na podstawie zatwierdzonego przez inspektora nadzoru dziennika pompowań.

(specyfikacja istotnych warunków zamówienia k. 11-16v., pismo z dnia 10 września 2012 roku k. 21, zeznania świadka J. D., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:24:36, zeznania świadka J. W., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:45:02, 00:50:18, 00:51:05, zeznania powoda Z. Ś., e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 00:17:14, zeznania W. Gminy K. M. P. (1), e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 01:21:17)

W dniu 8 października nastąpiło przekazanie powodowi terenu i placu budowy.

(protokół przekazania terenu i placu budowy k. 22-22v., kserokopia dziennika budowy k. 24v., zeznania świadka J. D., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:25:30)

Z uwagi na stały napływ wód gruntowych okazało się, że dla realizacji zlecenia konieczne będzie wykonanie znacznie większej ilości wypompowywania wody gruntowej. Wiązało się to ze zwiększeniem kosztów uruchomienia pomp oraz materiałów umożliwiających wypompowywanie wody, m.in. igłofiltrów. Każde uruchomienie pompy zapisane zostało w dzienniku budowy, a każdy zapis sporządzony do dnia 7 listopada 2012 roku zatwierdzony został przez inspektora nadzoru wyznaczonego przez pozwaną. Pracę pomp zapisaną w rozliczeniu potwierdzili także ochroniarze pracujący na budowie wskazując, że w dniach 16, 18 i 20 października 2012 roku na terenie placu budowy działały dwa zestawy pomp, w dniach 22, 24, 26 i 28 października 2012 roku na terenie placu budowy działał jeden zestaw pomp, w dniu 30

października 2012 roku na terenie placu budowy znów działały dwa zestawy pomp, w dniach 1, 2, 5 i 7 listopada 2012 roku na terenie placu budowy działały aż cztery zestawy pomp, a w dniach 9, 11 i 13 listopada 2012 roku na terenie placu budowy działał jeden zestaw pomp. Faktycznie, w dniach 16, 17, 18, 19, 20, 30 października 2012 roku działały dwa zestawy pomp, w dniach 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 października 2012 roku i 10, 11, 12 i 13 listopada 2012 roku działał jeden zestaw pomp, w dniu 9 listopada 2012 roku działały trzy zestawy pomp, a w dniach 31 października 2012 roku i 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 listopada 2012 roku działały cztery zestawy pomp.

(oświadczenie pracowników ochrony k. 23-23v., kserokopia dziennika budowy k. 24-26v., zestawienie godzinowe czasu pompowania k. 27-30, zeznania świadka J. D., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:23:11, 00:23:35, 00:24:12, 00:24:52, 00:30:16, 00:30:55, 00:31:11, 00:32:01, 00:32:14, 00:32:27, zeznania świadka J. W., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:44:11, 00:46:00, 00:49:18, 00:52:34, 00:53:04, zeznania świadka M. K., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:03:27, 01:04:07, zeznania świadka J. G., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:26:06, 01:26:18, 01:26:26, 01:26:54, 01:37:03, 01:41:32, 01:42:26, 01:43:35, zeznania powoda Z. Ś., e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 00:24:49)

W piśmie z dnia 7 listopada 2012 roku powód podniósł, że zwołuje w trybie pilnym, tj. w dniu 7 listopada 2012 roku, spotkanie z Wójtem Gminy K. i inspektorem nadzoru w sprawie postępu prac na budowie oraz konieczności aneksu terminowego i finansowego do przedmiotowej umowy.

(pismo z dnia 7 listopada 2012 roku k. 74, zeznania Wójta Gminy K. M. P. (2)czyka, e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 00:55:22)

W tym samym dniu, tj. 7 listopada 2012 roku, powód przedstawił pozwanej kosztorys różnicowy obejmujący prace wykraczające poza zakres kosztorysu inwestorskiego oraz prace zamienne, które wystąpiły na tym kontrakcie. Wskazał, że w załączonym kosztorysie zostało ujęte pompowanie wody z wykopów w ilości godzin 1160 licząc do dnia 7 listopada 2012 roku, do godz. 24:00. Natomiast od dnia 8 listopada 2012 roku do dnia zakończenia budowy pompowanie wody będzie odbywało się na koszt powoda z powodu przedłużenia realizacji prac. W związku z powyższym powód przedstawił do podpisania aneksu terminowy i finansowy do umowy nr (...)06.2012 z dnia 1 października 2012 roku. Aneks zmieniał § 2 umowy w ten sposób, że termin zakończenia robót został określony na 37 dni kalendarzowych od dnia przekazania placu budowy. Nadto, zmieniał § 8 umowy w ten sposób, że kwotą wynagrodzenia brutto była kwota 893.761,43 złotych.

(pismo z dnia 7 listopada 2012 roku k. 35 i 75, aneks do umowy k. 35v. i 76, kosztorys różnicowy k. 36-38 i 77-81, wyciąg z dziennika korespondencji pozwanej k. 82, zeznania świadka J. W., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:51:31, 00:51:50, zeznania świadka M. K., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:04:56, 01:11:29, 01:11:38, 01:13:04, 01:14:29, zeznania świadka J. G., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:38:23, zeznania świadka Z. K., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:48:37, 01:53:38, 01:53:58, zeznania Wójta Gminy K. M. P. (1), e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 01:10:50)

W dniu 8 listopada 2012 roku odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli M. P. (1) – Wójt Gminy K., J. G. – inspektor nadzoru, J. D. – kierownik budowy oraz J. K. – inspektor budowy. W trakcie tego spotkania powód, w związku z intensywnym, napływem wód gruntowych do wykopów i węzłów montażowych, przedstawił wniosek o wydłużenie terminu robót. Założono przewidywany termin zakończenia prac na dzień 15 listopada 2012 roku. Na ten dzień, tj. na 15 listopada, powód miał przedstawić ewidencję pompowania wód gruntowych, która miała być podstawą do rozliczenia za pompowanie. Wskazano również, że w związku z tymi ustaleniami sporządzony został aneks do umowy nr (...)06.2012 z dnia 1 października 2012 roku. Ze spotkania tego sporządzona została notatka służbowa, która opatrzona została datą 7 listopada 2012 roku i którą podpisali wszyscy uczestnicy spotkania.

(notatka służbowa datowana na dzień 7 listopada 2012 roku k. 34-34v., zeznania świadka J. D., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:28:06, 00:28:39, zeznania świadka J. W., e-protokół rozprawy z

dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:47:05, 00:48:39, zeznania świadka M. K., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:05:31, 01:06:43, zeznania powoda Z. Ś., e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 00:27:02, zeznania Wójta Gminy K. M. Sława P., e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 00:55:22)

W dniu 15 listopada 2012 roku zgłoszono zakończenie prac i gotowość do odbioru, o czym został poinformowany W. Gminy K. i inspektor nadzoru. Powód zwrócił się z prośbą o powołanie komisji odbiorowej celem dokonania odbioru końcowego.

(pismo z dnia 15 listopada 2012 roku k. 39, kserokopia dziennika budowy k. 26v., zeznania świadka Z. K., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:53:26)

W dniu 19 listopada 2012 roku Wójt Gminy K. odmówił przyjęcia kosztorysu różnicowego oraz aneksu do umowy z dnia 1 października 2012 roku, twierdząc, że dokumenty te nie są zgodne z § 1 umowy. Ustalono też termin ostatecznego odbioru budowy na dzień 21 listopada 2012 roku, który zakończył się podpisaniem protokołu ostatecznego odbioru prac budowlanych. Strona pozwana stwierdziła, że nie była informowana o konieczności wykonania pompowania ponad wcześniej uzgodnione normy oraz że powód nie złożył wniosku o przedłużenie prac. Ponadto, pozwana wskazała, że zabezpieczenia środków finansowych w budżecie Gminy K. dokonano do wysokości kwoty umówionej, bez możliwości ich zwiększenia. Korygując ostateczny kosztorys przedłożony przez powoda (zawierający również dodatkowe pompowania), inspektor wykreślił nie tylko koszty związane z dodatkowymi pompowaniami, ale także wszelkie koszty prac, które zostały wykonane w zamian za prace oraz obok prac, które miały być wykonane pierwotnie. Pozwana skorzystała z tego, że część prac w ogóle nie została wykonana i odmówiła zapłaty także za te prace zamienne i dodatkowe które zostały wykonane. Skorygowany przez pozwaną kosztorys opiewał na kwotę mniejszą niż ta wynikająca z umowy.

(notatka służbowa k. 40-40v., protokół ostatecznego odbioru prac budowlanych k. 41-43, skorygowany kosztorys powykonawczy k. 83-92, zeznania świadka J. D., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:27:58, 00:28:06, 00:29:39, zeznania świadka J. W., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 00:46:54, 00:51:50, 00:53:42, zeznania świadka M. K., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:06:30, zeznania świadka Z. K., e-protokół rozprawy z dnia 24 stycznia 2014 roku (k. 145), czas nagrania: 01:48:12, 01:53:38, 01:56:04, 01:57:18, zeznania Wójta Gminy K. M. P. (1), e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 01:12:09, 01:12:55)

W dniu 7 grudnia 2012 roku pozwana wystawiła powodowi notę obciążeniową nr (...) na kwotę 2.072,45 złotych z tytułu opóźnienia wykonania umowy nr (...) z dnia 1 października 2012 roku.

(nota obciążeniowa k. 44)

Powód wystawił pozwanej dwie faktury VAT: jedną, na kwotę bezsporną wynikającą z kosztorysu skorygowanego przez pozwaną, tj. na kwotę 296.064,90 złotych brutto (faktura VAT nr (...)) i drugą, na kwotę wynikającą z wartości przeprowadzonych prac pompowania wody ponad 192 godziny oraz innych prac zleconych w trakcie wykonywania umowy, tj. na kwotę 719.608,90 złotych brutto (faktura VAT nr (...)). Pozwana uregulowała pierwszą fakturę w całości. Drugiej faktury w ogóle nie uregulowała.

(pismo powoda z dnia 26 listopada 2012 roku k. 45, pismo powoda z dnia 28 listopada 2012 roku k. 46, faktura nr (...) k. 47 wraz z załączonym protokołem odbioru wykonanych robót k. 48 i zestawieniem wartości wykonanych robót k. 49, faktura nr (...) k. 50 i 243-244 wraz z załączonym protokołem odbioru wykonanych robót k. 51 i 246 i zestawieniem wartości wykonanych robót k. 52 i 245, zeznania powoda Z. Ś., e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 00:, 00:18:43, zeznania Wójta Gminy K. M. P. (1), e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 00:57:59)

W piśmie z dnia 28 listopada 2012 roku pozwana odmówiła wyrażenia zgody na wystawienie faktury częściowej za wykonane prace budowlane, natomiast dwa dni później, tj. w piśmie z dnia 30 listopada 2012 roku, pozwana potwierdziła, że przyjmuje fakturę nr (...) jako fakturę końcową przedmiotu zamówienia. Jeśli zaś chodzi o fakturę nr (...) – zwróciła ją bez realizacji, ponieważ wymienione w niej prace nie były przedmiotem zamówienia.

(pismo pozwanej z dnia 28 listopada 2012 roku k. 53, pismo pozwanej z dnia 30 listopada 2012 roku k. 54)

W toku realizacji umowy zachodziła konieczność wykonania dodatkowych pompowań wody z wykopów. Potwierdził to wielokrotnie inspektor nadzoru, będący jednocześnie projektantem. W dniu 16 października 2012 roku w dzienniku budowy, najważniejszym dokumencie procesu budowlanego, rejestrującym sukcesywnie, narastająco wykonywanie poszczególnych prac, inspektor nadzoru J. G. potwierdził rozpoczęcie pompowania wody z wykopów przy pomocy zestawów igłofiltrowych od godz. 11:00 - pompy nr 1, a od godz. 14:00 - pompy nr 2. W dniu 20 października 2012 roku o godz. 11:00 inspektor nadzoru potwierdził zakończenie prowadzenia robót odwadniających na odcinku pomiędzy studniami S2-S3. Potwierdził tym samym nieprzerwaną pracę pomp w ilości 189 m/godz. W dacie 22 października 2012 roku od godz. 16:00 inspektor nadzoru potwierdził rozpoczęcie pracy pompy nr 2 przy studni S5. Od tego dnia od godz. 16:00 do dnia 6 listopada 2012 roku do godz. 9:00 pompy pracowały przez 353 motogodziny. W dacie 30 października 2012 roku od godz. 10:00 inspektor nadzoru potwierdził włączenie zestawu pompowego nr 3 i pracy dwóch zestawów pompowych. Od tego dnia od godz. 10:00 do dnia 8 listopada 2012 roku do godz. 13:00 pompy pracowały przez 219 motogodzin. W dacie 31 października 2012 roku od godz. 14:00 inspektor nadzoru potwierdził włączenie zestawu pompowego nr 4 i nr 1, tj. pracy dwóch zestawów pompowych. Od tego dnia od godz. 14:00 do dnia 8 listopada 2012 roku do godz. 14:00 pompy zestawu pompowego nr 4 pracowały przez 216 motogodzin, a jeśli chodzi o pompy zestawu pompowego nr 1 – pracowały one również przez 216 motogodzin. W dniu 8 listopada 2012 roku o godz. 13:00 nastąpiło wyłączenie pompy nr 3. Po dacie 8 listopada 2012 roku brak było jakiegokolwiek wpisu inspektora nadzoru, który nie pozwalał uznać pracy pomp. Sumaryczne zestawienie ilości pracy pomp dało (...) motogodziny potwierdzonych przez inspektora nadzoru w dzienniku budowy, jako dodatkowych godzin. Rozmiar pracy pomp w tym świetle uznać należy za zasadny, konieczny i potwierdzony przez inspektora nadzoru (przedstawiciela pozwanej). Po dacie 8 listopada 2012 roku brak było jakiegokolwiek wpisu inspektora nadzoru dotyczącego dodatkowej pracy pomp. Nie może być zatem mowy o jakiegokolwiek ilości dodatkowej pracy pomp, nawet jeśli faktycznie taka się odbywała. O fakcie potwierdzającym, że pozwana zapłaci za dodatkowe, a konieczne do wykonania zadania, motogodziny pompowania świadczyła odpowiedź pozwanej na zapytanie powoda z dnia 10 września 2012 roku. Co prawda, dziennika pompowań fizycznie nie było, ale wpisy inspektora nadzoru w dzienniku budowy w zupełności go zastąpiły. Powód nie dopełnił skutecznie formalności poprzez pisemne powiadomienie pozwanej o konieczności dodatkowych ilości pompowań napływających wód gruntowych po przekroczeniu założonej ilości 192 m/godz. Wszak powinno to nastąpić w dniu 20 października 2012 roku, gdzie sumaryczna ilość pompowań wyniosła 189 m/godz. Jednak wpisy w dzienniku budowy całkowicie potwierdziły konieczność tych pompowań. Nigdy nie da się określić rozmiaru pompowań (za wyjątkiem badań geologicznych gruntu w pasie wykonywanych robót, czego projektant nie wykonał, a miał taki obowiązek). Zależy to od struktury gruntu, ilości, siły, kierunku i głębokości posadowionych cieków wodnych.

(opinia pisemna biegłego sądowego ds. budownictwa lądowego, sieci i instalacji wodno-kanalizacyjnych inż. C. D. k. 160-166, 200-201v., opinia ustna uzupełniająca biegłego sądowego inż. C. D., e-protokół rozprawy z dnia 19 września 2014 roku (k. 219), czas nagrania: 00:07:48 – 00:30:19, opinia ustna uzupełniająca biegłego sądowego inż. C. D., e-protokół rozprawy z dnia 15 kwietnia 2015 roku (k. 293), czas nagrania: 00:03:12 - 01:07:07, opinia pisemna uzupełniająca biegłego sądowego inż. C. D. k. 308-310, opinia ustna uzupełniająca biegłego sądowego inż. C. D., e-protokół rozprawy z dnia 30 września 2015 roku (k. 356), czas nagrania: 00:05:08 – 00:13:11)

Ustalając powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy oparł się na dowodach z: dokumentów, zeznań świadków: J. D., J. K., M. K., J. G. Z. K., zeznań powoda Z. Ś. i pozwanego W. Gminy K. M. P. (1) oraz pisemnych i ustnych opinii biegłego sądowego z zakresu m.in. budownictwa lądowego, sieci i instalacji wodno-kanalizacyjnych inż. C. D., uznając je, przeważającej mierze, za wzajemnie spójne i wiarygodne. Przedstawione wyżej okoliczności nie zostały w skuteczny sposób zakwestionowane przez stronę przeciwną do podnoszącej je.

Pisemne oraz ustne opinie powołanego w sprawie biegłego z zakresu m.in. budownictwa lądowego, sieci i instalacji wodno-kanalizacyjnych inż. C. D. wyjaśniły w sposób dostateczny okoliczności przedmiotowej sprawy. Opinie te, będąc wiarygodnymi, w wystarczającym zakresie udzieliły odpowiedzi na pytanie, czy w toku realizacji umowy zachodziła konieczność wykonania dodatkowych pompowań wody z wykopów, a jeśli tak, to w jakim rozmiarze oraz kiedy powód miał faktyczną możliwość powiadomienia strony pozwanej o konieczności i rozmiarze nieprzewidzianych w kosztorysie godzin pompowania, jak również ustaliły ilość godzin pompowania z rozbiorem na poszczególne dni, w których wykonywane było pompowanie oraz sprecyzowały, czy dodatkowa ilość godzin pompowania obejmowała okres przed dniem 20 października 2012 roku, czy też okres występujący dopiero po tej dacie. Powyższe opinie pisemne (główna i uzupełniająca) nie zostały skutecznie zakwestionowane przez żadną ze stron postępowania, a podnoszone przez pełnomocnika pozwanej zastrzeżenia do nich zostały całościowo rozwiane w wydanych przez biegłego ustnych opiniach uzupełniających.

Jednocześnie, Sąd odmówił wiary zeznaniom świadka M. K. w zakresie, w jakim twierdziła, że w trakcie realizacji robót budowlanych prowadzony był dziennik pompowań. Twierdzenia te sprzeczne są bowiem z całym pozostałym osobowym i nieosobowym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, z którego wyraźnie wynika, że dziennika takiego nie było, że nie funkcjonował on na budowie, pomimo tego, że powód zobowiązany został do jego prowadzenia i że wszystko to, co miało być odnotowywane w dzienniku pompowań, było rejestrowane w dzienniku budowy.

Nadto, Sąd odmówił wiary zeznaniom świadka J. G., z których wynikało, że po zakończeniu robót powód nie wskazał, że przekroczył ilość godzin pompowania wody i że nie wskazał, o ile tę ilość przekroczył oraz że tak naprawdę nie było dodatkowych pompowań wody. Okoliczność, że doszło to dodatkowych pompowań wody została bezsprzecznie udowodniona przez stronę powodową. Nie można z nią wobec tego polemizować. Ponadto, przypomnieć należy, że w piśmie z dnia 7 listopada 2012 roku powód przedstawił pozwanej kosztorys różnicowy obejmujący prace wykraczające poza zakres kosztorysu inwestorskiego oraz prace zamiennie, które wystąpiły na tym kontrakcie. Wskazał, że w załączonym kosztorysie zostało ujęte pompowanie wody z wykopów w ilości godzin 1160 licząc do dnia 7 listopada 2012 roku, do godz. 24:00. Dokument ten wskazywał również konieczność dokonywania dodatkowych pompowań po dniu 8 listopada 2012 roku. W związku z powyższym powód przedstawił do podpisania aneks terminowy i finansowy do umowy nr (...).06.2012 z dnia 1 października 2012 roku. Poza tym, udowodnione zostało, że każde uruchomienie pompy zapisywane było w dzienniku budowy, do którego świadek miał stały dostęp i w którym każdy zapis sporządzony do dnia 7 listopada 2012 roku został przez niego zatwierdzony. Z zapisów tych ewidentnie wynikało, że powód przekroczył ustaloną pierwotnie w SIWZ ilość motogodzin pompowania wody gruntowej. W tej sytuacji nie sposób przyjąć za wiarygodne twierdzeń świadka, że jako osoba działająca z ramienia pozwanej Gminy, jako inspektor nadzoru, nie został poinformowany o tym, iż powód przekroczył ilość godzin pompowania wody ponad tą ustaloną w umowie łączącej strony.

Ostatecznie, Sąd pominął dowód z następujących dokumentów: oświadczenia S. S.z dnia 27 września 2012 roku (k. 32), pisma powoda z dnia 1 października 2012 roku (k. 31) i pisma powoda z dnia 16 października 2012 roku (k. 33), jako nie wnoszących niczego do sprawy i pozostających bez wpływu na jej rozstrzygnięcie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo w przeważającej mierze jest zasadne.

Na gruncie przedmiotowej sprawy bezspornym jest, że strony łączyła umowa nr (...) z dnia 1 października 2012 roku, mocą której powód zobowiązał się do wykonania na rzecz pozwanej robót budowlanych polegających na „Remontie kolektora kanalizacji sanitarnej w K.”.

Bezspornym jest także to, że SIWZ przewidywała konieczność wykonania m.in. 192 godzin pompowania wody gruntowej, a obowiązującą strony formą wynagrodzenia było wynagrodzenie kosztorysowe, wyrażające się kwotą 306.891,83 złotych brutto.

Nadto, bezspornym jest, że w dniu 8 października 2012 roku nastąpiło przekazanie powodowi terenu i placu budowy.

Sporną okazała się natomiast kwestia wykonania przez powoda robót dodatkowych w postaci pompowania wód gruntowych ponad normę wynikającą z SIWZ, ilości motogodzin wykonania tych robót, jak również przysługującego za nie wynagrodzenia.

Po pierwsze, w sprawie udowodnione zostało ponad wszelką wątpliwość, że w toku realizacji umowy z dnia 1 października 2012 roku zaszła konieczność wykonania dodatkowych pompowań wody z wykopów, ponad ilość określoną w SIWZ na 192 motogodziny. Powodował ją stały napływ wód gruntowych, niemożliwy do przewidzenia przy podpisywaniu umowy, wobec nie wykonania badań geologicznych gruntu w pasie wykonywanych robót. Skoro zaś koniecznym stało się wykonanie dodatkowych pompowań, oczywistym jest, że istniał obowiązek ich wykonania. Zgodnie bowiem z treścią § 10 ust. 2 umowy z dnia 1 października 2012 roku, w przypadku konieczności wykonania ewentualnych robót dodatkowych nie objętych zamówieniem podstawowym w ramach zamówień dodatkowych lub uzupełniających, powód zobowiązany był każdorazowo do ich wykonania.

Po drugie, ustalone w sprawie zostało, że to ewidencja pompowań miała być podstawą do rozliczenia wynagrodzenia za pompowania. Powód jeszcze przed zawarciem przedmiotowej umowy zapytał pozwaną, czy jeżeli ilość godzin pompowania wody gruntowej będzie większa niż przyjęta w przedmiarze, pozwana będzie traktowała to jako roboty dodatkowe, które będą rozliczane na podstawie dziennika pompowań. W odpowiedzi pozwana wskazała, że ilość godzin pompowań wody przy odwadnianiu wykopów rozliczana będzie na podstawie zatwierdzonego przez inspektora nadzoru dziennika pompowań. Powód został więc zobowiązany do prowadzenia dziennika pompowań. Nie ulega jednak wątpliwości, że dziennika takiego powód nie prowadził. Nie mniej jednak, wpisy inspektora nadzoru dokonywane w dzienniku budowy - najważniejszym dokumencie procesu budowlanego, rejestrującym sukcesywnie, narastająco wykonywanie poszczególnych prac - w zupełności zastąpiły dziennik pompowań.

Po trzecie, powód faktycznie nie dopełnił skutecznie formalności poprzez pisemne powiadomienie pozwanej o konieczności dodatkowych ilości pompowań napływających wód gruntowych po przekroczeniu założonej ilości 192 m/godz. Tymczasem powinno to nastąpić w dniu 20 października 2012 roku, kiedy to sumaryczna ilość pompowań wyniosła 189 m/godz., a więc praktycznie osiągnęła założony w SIWZ limit. Wówczas to pozwana mogłaby zlecić pisemnie powodowi wykonanie tych robót oraz zawrzeć z nim stosowną umowę na podstawie protokołu konieczności. Nie mniej jednak, same wpisy w dzienniku budowy, co istotne – wpisy potwierdzane każdorazowo przez inspektora nadzoru, bezsprzecznie wykazały konieczność wykonania tych dodatkowych pompowań. Ma to szczególne znaczenie w sytuacji, w której nie da się z góry określić rozmiaru pompowań, ten bowiem zależy od struktury gruntu, ilości, siły, kierunku i głębokości posadowionych cieków wodnych.

Wbrew twierdzeniom pozwanej, udowodnione w sprawie zostało także to, że termin wykonania robót przedłużony został do dnia 15 listopada 2012 roku. Wynika to przede wszystkim z treści notatki służbowej datowanej na dzień 7 listopada 2012 roku, sporządzonej ze spotkania odbytego w dniu 8 listopada 2012 roku. W notatce tej wskazano, że założono przewidywany termin zakończenia prac na dzień 15 listopada 2012 roku. Przypomnieć w tym miejscu należy, że w spotkaniu tym uczestniczyli zarówno Wójt Gminy K. jak i inspektor nadzoru. Oni również podpisali się pod omawianą notatką. Także z protokołu ostatecznego odbioru prac budowlanych z dnia 21 listopada 2012 roku bezsprzecznie wynika data zakończenia wykonywania robót objętych przedmiotową umową. Wszak w protokole tym odnotowano, że roboty budowlane wykonywane były w okresie od dnia 8 października do dnia 15 listopada 2012 roku. Na protokole tym podpisy swoje złożyli także Wójt Gminy K., jak i inspektor nadzoru.

Niezasadnym okazał się przy tym zarzut pozwanej dotyczący braku wyrażenia przez nią zgody na wykonanie przez powoda dodatkowego pompowania wód gruntowych. Wszak pozwana wyraziła taką zgodę. Uczyniła to podpisując się pod notatką służbową datowaną na dzień 7 listopada 2012 roku, w której wskazane zostało, że w związku z intensywnym napływem wód gruntowych do wykopów i węzłów montażowych powód przedstawia wniosek o wydłużenie terminu robót do dnia 15 listopada 2012 roku, w którym to dniu przedstawi ewidencję pompowania wód gruntowych, będącą podstawą do rozliczenia za pompowanie. Wyraźnie z tego wynikało, że przewidziana w SIWZ ilość

motogodzin pompowania wód gruntowych była za mała, nie odzwierciedlała rzeczywistego stanu rzeczy i koniecznym było jej zwiększenie, przy jednoczesnym wydłużeniu terminu zakończenia robót. Owszem, w notatce tej wskazane zostało, że w związku z zawartymi w niej ustaleniami sporządzony zostanie aneks do umowy z dnia 1 października 2012 roku i aneks ten faktycznie został sporządzony i przedstawiony pozwanej, ta zaś odmówiła jego podpisania. Okoliczność ta nie dowodzi jednak tego, aby pozwana nie wyraziła zgody na dodatkowe pompowania wody. Wyraziła ją wszak i to znacznie wcześniej, bo już podczas spotkania w dniu 8 listopada 2012 roku. Mimo udzielonych jej wówczas informacji, pozwana nie sprzeciwiła się konieczności wykonania przez powoda dodatkowych pompowań w związku ze stałym napływem wód gruntowych. Poza tym, zgoda pozwanej wynikała już z odpowiedzi udzielonej powodowi na pytanie zadane w piśmie z dnia 10 września 2012 roku. Przypomnieć trzeba, że w piśmie tym powód zapytał pozwaną, czy jeżeli ilość godzin pompowania wody gruntowej będzie większa niż przyjęta w przedmiarze, pozwana będzie traktowała to jako roboty dodatkowe, które będą rozliczane na podstawie dziennika pompowań. Pozwana wskazała wówczas, że ilość godzin pompowań wody przy odwadnianiu wykopów rozliczana będzie na podstawie zatwierdzonego przez inspektora nadzoru dziennika pompowań.

Wskazać należy, iż, wyjaśnienia udzielane wszystkim wykonawcom w trybie odpowiedzi na pytania każdego z nich, w zakresie odnoszącym się do treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia, stanowią rodzaj wykładni autentycznej, wiążącej zamawiającego i wykonawców. Stanowią rodzaj zmiany specyfikacji istotnych warunków, jeżeli nie ma konieczności odmiennego lub uzupełniającego jej zmodyfikowania (wyr. KIO z dnia 27 marca 2012 r., KIO 519/12, Legalis). Nadto, wyjaśnienia specyfikacji i udzielane odpowiedzi stanowią integralną częścią SIWZ i na równi z pozostałymi jej postanowieniami wiążą wszystkich wykonawców (wyr. KIO z dnia 7 marca 2012 r., KIO 388/12, Legalis).

Ostatecznie wykazane zostało, że powód wykonał dodatkowe pompowania wody gruntowej w ilości 1001 motogodzin, potwierdzonych przez inspektora nadzoru w dzienniku budowy, jako dodatkowych godzin. Pracę pomp w tym rozmiarze uznać należało za zasadną, konieczną i potwierdzoną przez inspektora nadzoru.

Skoro zatem udowodnione zostało, że koniecznym było wykonanie dodatkowych pompowań, jak i to - że powód, za zgodą pozwanej, wykonał takie dodatkowe pompowania w ilości 1001 motogodzin w okresie do dnia 8 listopada 2012 roku, oczywistym jest, że za wykonaną dodatkowo pracę powodowi należne było wynagrodzenie.

Stosownie do treści art. 647 k.c., przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Zgodnie z treścią § 10 ust. 2 umowy z dnia 1 października 2012 roku, w przypadku konieczności wykonania ewentualnych robót dodatkowych nie objętych zamówieniem podstawowym w ramach zamówień dodatkowych lub uzupełniających, powód zobowiązany był każdorazowo do ich wykonania. Uzgadnianie między stronami wynagrodzenia za wykonanie ewentualnych robót dodatkowych, a także pomniejszanie wynagrodzenia w przypadku rezygnacji z części robót, odbywać się miało na podstawie negocjacji stron, lecz nie miało być większe niż ustalone w oparciu o czynniki cenotwórcze podane w kosztorysie ofertowym.

W ocenie Sądu, w sytuacji braku porozumienia stron co do wynagrodzenia za te dodatkowe roboty należało się średnie wynagrodzenie za tego typu roboty, ustalone przez biegłego.

Koszt pracy 1 motogodziny pompy wynosił 19,95 złotych. W tej sytuacji koszt pracy pomp przez 1001 motogodzin zamknął się kwotą 19.969,95 złotych, a więc o 658,35 złotych wyższą od tej wskazanej w kosztorysie powykonawczym powoda (k. 257). Skoro tak, do kwoty z kosztorysu w wysokości 186.826,17 złotych należało dodać kwotę 658,35 złotych, stanowiącą różnicę z wyższej ilości motogodzin pompowań ((...) motogodzin zamiast 968 motogodzin). Koszty ogólnej wartości nakładów zamknęły się zatem kwotą 187.484,52 złotych netto, czyli 230.605,96 złotych brutto.

Abstrachując jednak od powyższego, wskazać należy na treść art. 656 § 1 k.c., zgodnie z którym do skutków opóźnienia się przez wykonawcę z rozpoczęciem robót lub wykończeniem obiektu albo wykonywania przez wykonawcę robót w sposób wadliwy lub sprzeczny z umową, do rękojmi za wady wykonanego obiektu, jak również do uprawnienia inwestora do odstąpienia od umowy przed ukończeniem obiektu stosuje się odpowiednio przepisy o umowie o dzieło.

Brak jest w przepisie art. 656 § 1 k.c., dotyczącym umów o roboty budowlane, odesłania do przepisów dotyczących określenia wynagrodzenia przy umowie o dzieło. Umówione w umowie o roboty budowlane wynagrodzenie powinno być zatem przez strony szczegółowo określone w zawartej umowie. W orzecznictwie prezentowany jest jednak pogląd o możliwości stosowania w drodze analogii przepisu art. 629 k.c. i art. 632 § 1 k.c. traktujących o wynagrodzeniu kosztorysowym i ryczałtowym w umowie o dzieło, w sytuacji w której strony umowy o roboty budowlane nie określiły w samej umowie kwestii wynagrodzenia (por. uchw. SN z dnia 26 września 1969 r., sygn. akt III CZP 8/69, OSNCP z 1970 r. nr 6, poz. 97, wyr. SN z dnia 28 czerwca 2000 r. IV CKN 70/00, Legalis Numer 48232).

Zgodnie zaś z treścią art. 630 § 1 i 2 k.c., jeżeli w toku wykonywania dzieła zajdzie konieczność przeprowadzenia prac, które nie były przewidziane w zestawieniu prac planowanych będących podstawą obliczenia wynagrodzenia kosztorysowego, a zestawienie sporządził zamawiający, przyjmujący zamówienie może żądać odpowiedniego podwyższenia umówionego wynagrodzenia. Jeżeli zestawienie planowanych prac sporządził przyjmujący zamówienie, może on żądać podwyższenia wynagrodzenia tylko wtedy, gdy mimo zachowania należytej staranności nie mógł przewidzieć konieczności prac dodatkowych. Przyjmujący zamówienie nie może żądać podwyższenia wynagrodzenia, jeżeli wykonał prace dodatkowe bez uzyskania zgody zamawiającego.

Na gruncie przedmiotowej sprawy udowodnione zostało, że pozwana wyraziła zgodę na wykonanie przez powoda dodatkowych prac, o czym mowa we wcześniejszej części uzasadnienia.

Mając więc na względzie i tą regulację prawną należało dojść do przekonania, że za wykonaną dodatkowo pracą powodowi należało się wynagrodzenie.

Z tych wszystkich względów Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 230.605,96 złotych.

O odsetkach ustawowych orzeczono w oparciu o przepis art. 481 § 1 i 2 k.c., zasądzając je, zgodnie z żądaniem pozwu, od dnia 29 grudnia 2012 roku. Zasądzona wyrokiem kwota objęta była bowiem fakturą VAT nr (...) z dnia 28 listopada 2012 roku, której termin płatności upływał w dniu 28 grudnia 2012 roku. Skoro tak, dzień 29 grudnia 2012 roku był pierwszym dniem pozostawania przez pozwaną w zwłoce z zapłatą należnego powodowi wynagrodzenia.

W pozostałym zakresie, tj. w zakresie kwoty 16.110,58 złotych, Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne.

Faktem jest, że w piśmie procesowym z dnia 16 września 2014 roku powód rozszerzył powództwo o kwotę 91.716,54 złotych, tj. do kwoty 246.716,54 złotych, później zaś - w piśmie procesowym z dnia 13 listopada 2014 roku powód sprecyzował powództwo wyłącznie do kwoty 229.796,19 złotych i na rozprawie w dniu 14 grudnia 2014 roku powód cofnął pozew w zakresie różnicy między kwotą 91.716,54 złotych a kwotą 74.796,19 złotych, tj. w zakresie kwoty 16.920,35 złotych, bez zrzeczenia się roszczenia. Nie mniej jednak, wobec tego, że pozwana nie wyraziła zgody na cofnięcie pozwu bez zrzeczenia się roszczenia, cofnięcie to okazało się być bezskuteczne.

Skoro tak, stwierdzić trzeba, że powód ostatecznie dochodził zasądzenia od pozwanej kwoty 246.716,54 złotych, tymczasem udowodnił on swoje roszczenie wyłącznie w zakresie kwoty 230.605,96 złotych. W zakresie kwoty 16.110,58 złotych roszczenie powoda nie zostało udowodnione.

Marginalnie jedynie podnieść wypada, że po dacie 8 listopada 2012 roku brak było jakiegokolwiek wpisu inspektora nadzoru dotyczącego dodatkowej pracy pomp. Nie mogło być zatem mowy o jakiegokolwiek ilości dodatkowej pracy pomp, nawet jeśli faktycznie taka się odbywała. Wobec brak wpisów inspektora nadzoru dotyczących dodatkowej pracy pomp po dniu 8 listopada 2012 roku, nie można mówić o tym, aby pozwana zleciła powodowi takie dodatkowe prace po tym dniu. Tymczasem, zgodnie z § 10 ust. 3 umowy łączącej strony, wykonanie robót dodatkowych, nie

zleconych przez pozwaną, nie stanowiło podstawy do wystawienia faktury przez powoda. Koszty tych robót miały wówczas obciążać wyłącznie powoda. Ponadto, nawet w kosztorysie różnicowym z dnia 7 listopada 2012 roku, obejmującym prace wykraczające poza zakres kosztorysu inwestorskiego oraz prace zamienne, powód wskazał, że od dnia 8 listopada 2012 roku do dnia zakończenia budowy pompowanie wody będzie odbywało się na koszt powoda.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o przepis art. 100 zd. 2 k.p.c. w i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), zasądzając od pozwanej na rzecz powoda, który wygrał proces w 93,5%, kwotę 15.445,00 złotych. Na koszty te złożyła się: opłata sądowa od pozwu (7.750,00 złotych), wynagrodzenie pełnomocnika procesowego (3.600,00 złotych), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17,00 złotych), koszty wywołane zawezwaniem do próby ugodowej (264,30 złotych), koszty przejazdu pełnomocnika do Sądu (2.000,00 złotych) i zaliczka na koszty wynagrodzenia biegłego (2.000,00 złotych).

Strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi zastępowanemu przez pełnomocnika będącego adwokatem (radcą prawnym) koszty jego przejazdu do sądu, jeżeli w okolicznościach sprawy były one niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (tak uch. SN z dnia 18 lipca 2012 roku, III CZP 33/12, OSNC 2013/2/14). Zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c., do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez tzw. pełnomocnika profesjonalnego zalicza się m.in. wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata. Wydatkiem jest również podróż pełnomocnika w celu wzięcia udziału w rozprawie (post. SN z dnia 20 kwietnia 2011 roku, I CZ 22/11, Lex nr: 846544).

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010 roku Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zw. z art. 100 zd. 2 k.p.c., Sąd nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi kwotę 4.586,00 złotych tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu w zakresie rozszerzonego powództwa.

Na podstawie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010 roku Nr 90, poz. 594 ze zm.) w zw. z art. 100 zd. 2 k.p.c., Sąd nakazał zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz pozwanej kwotę 95,72złoty tytułem niewykorzystanej zaliczki na koszty opinii biegłego.

ZARZĄDZENIE

Doręczyć odpis wyroku z uzasadnieniem pełnomocnikom obu stron